

IV. EGYÉB SZABÁLYZATOK

IV/1. Intézményi Fenntarthatósági Stratégia

A Szenátus 2010. május 3-i ülésén 63/2009/10. számú határozatával támogatta az Intézményi Fenntarthatósági Stratégia elfogadását.

**Intézményi
Fenntarthatósági
Stratégia**

Készítette: Dr. Zilahy Gyula
Környezetgazdaságtani és
Technológiai Tanszék

2010 Budapest

Tartalom

Bevezetés

A fenntartható fejlődés alapelvei, értelmezése az egyetem működésére

A fenntartható fejlődés követelményei

A Budapesti Corvinus Egyetem fenntarthatósági céljai

A fenntarthatósági célok megvalósítása

A fenntartható fejlődés eredményei

Bevezetés

A fenntartható fejlődés fogalmát az ENSZ Környezet és Fejlődés Bizottságának 1987-ben kiadott jelentése (*Közös jövőnk* címmel, az ún. Brundtland-jelentés) ismertette meg a világgal. A jelentés célja az volt, hogy feltárja az emberi társadalmat fenyegető környezeti és társadalmi problémákat, illetve megoldási módokat javasoljon azok orvoslására.

A jelentés kiadásától eltelt több mint 20 év alatt a fenntartható fejlődés fogalma, illetve elvei a környezetvédelemmel, gazdasági és társadalmi fejlődéssel foglalkozó szakemberek egyik legfontosabb elképzelésévé váltak és a köztudatban is meghonosodtak.

A fenntartható fejlődés különböző elvárásokat fogalmaz meg az egyes társadalmi csoportok számára és azok együttműködését, egymással való párbeszédét szorgalmazza egy olyan fejlődés érdekében, mely „úgy elégíti ki a jelen generációk szükségleteit, hogy közben megőrzi a jövő generációk számára saját szükségleteik kielégítésének a feltételeit is”. A fenntartható fejlődés alapelveit a 80-as évektől fogva számos nemzetközi tanácskozás (pl. az 1992-ben megrendezett Rioi Csúcs), illetve az Európai Unió és tagállamai is megerősítették. Magyarországon jelenleg folyamatban van az ország Fenntartható Fejlődési Stratégiájának a kialakítása, mely a nemzetközi tapasztalatoknak megfelelően foglalja össze a fenntarthatósággal kapcsolatos legfontosabb célokat, követelményeket, illetve a megvalósításukhoz szükséges erőforrásokat.

A fenntartható fejlődés alapvető jellemzője, hogy megvalósításában az összes társadalmi csoport, illetve szervezet részt kell vállaljon. A környezetvédelemmel és társadalmi kérdésekkel foglalkozó non-profit szférán túl mára a vállalatok is felismerték a fenntartható fejlődés szükségességét, illetve az általa nyújtott üzleti lehetőségeket. Hasonlóan, a kormányzati szervek, illetve a helyi önkormányzatok és számos nem

kormányzati szervezet is egyre gyakrabban tűz ki maga elé fenntarthatósági célokat. Ez alól az oktatási szféra sem lehet kivétel, hiszen a fenntarthatóság megvalósításának az egyik legfontosabb követelménye a felnövekvő generációk nevelése, tudatosságának a növelése.

Az oktatási intézmények szerepét emeli ki, hogy az ENSZ a 2005-2014-es időszakot az „ENSZ Oktatás a Fenntartható Fejlődésért Évtizedének” (United Nations Decade of Education for Sustainable Development) nevezte ki, melynek célja az oktatási intézmények szerepének erősítése a fenntartható fejlődés megvalósításának az érdekében.

Mindezen fejlemények azt jelentik, hogy egyetemünk, a Budapesti Corvinus Egyetem is aktívan részt kell vállaljon a fenntartható fejlődés elveinek az előmozdításában, és meg kell fogalmazza ez irányú elkötelezettségét, illetve konkrét cselekvési tervét és az annak megvalósításához szükséges erőforrásokat.

Az egyetemi szándék komolyságát jelzi, hogy a Budapest Corvinus Egyetem csatlakozott a világ vezető egyetemei által kezdeményezett Talloires Deklarációhoz¹, melynek célja, hogy kijelölje az utat egy fenntartható egyetem megteremtésének az irányába.

Mindezeket figyelembe véve jelen dokumentumban először a fenntartható fejlődés legfontosabb jellemzőit, követelményeit mutatjuk be, majd azt, hogy hogyan értelmezhetőek a fenntartható fejlődés alapelvei az egyetem keretében megvalósuló tevékenységekre. Végül mindezek alapján felvázoljuk a Budapesti Corvinus Egyetem céljait a fenntartható fejlődés előmozdításának az érdekében, illetve a megvalósításukhoz vezető intézkedéseket, a szükséges emberi és egyéb erőforrásokat és az eredmények nyomán követését.

¹ <http://www.ulsf.org/about.html>

A fenntartható fejlődés alapelvei, értelmezése az egyetem működésére

A fenntartható fejlődés fogalmából következik, hogy az élet számos területére kiterjed, amit leggyakrabban a gazdaság, társadalom és természeti környezet hármassal szokás jellemezni. A fenntartható fejlődés gazdasági pillére a gazdasági növekedést helyezi előtérbe, aminek a célja elsősorban a hátrányos társadalmi csoportok, illetve a fejlődő országokban élő lakosság életszínvonalának az emelése. A társadalmi pillér a társadalmi csoportok életminősége közötti eltérések csökkentésére, a hátrányos helyzetű csoportok támogatására koncentrál, míg a környezeti pillér a természeti környezetben okozott károk csökkentésére, a természetes élőhelyek megőrzésére helyezi a hangsúlyt.

Mindezen területek azonban összefüggenek, hiszen például a környezet károsítása általában egyúttal gazdasági károkat is okoz és eltérően érinti a különböző társadalmi csoportokat is.

A fenntartható fejlődés környezeti követelményeit a következőképpen fogalmazhatjuk meg:

- a kimerülő erőforrások használatának a csökkentése, megújulókkal való helyettesítése;
- a megújuló erőforrások olyan mértékű használata, hogy az ne tegye lehetetlenné a megújulást;
- a hulladékok és más káros kibocsátások minimalizálása.

Az egyetemek működése során a fenntartható fejlődés a következő alapvető területeken jelenik meg.

A fenntartható fejlődés elveinek a megjelenítése az oktatási programokban. Az egyetemek természeti, illetve társadalmi környezetre gyakorolt legfontosabb hatása közvetett: az oktatáson és nevelésen keresztül a hallgatók jövőbeni magatartásának formájában jelenik meg. Ezért rendkívül fontos, hogy a hallgatók legalább alapfokú ismereteket szerezzenek a szakterületükre jellemző legfontosabb környezeti és társadalmi problémák tekintetében, illetve képesek legyenek az ilyen jellegű problémák megoldására.

A fenntartható fejlődés elveinek a kutatási tevékenység során való érvényesítése. A fenntartható fejlődés számos aspektusa vizsgálható tudományos módszerekkel, ami várhatóan még hosszú évekre feladatot ad az egyetemi kutatók számára. Másrészt az egyéb irányultságú kutatási munka során is figyelemmel kell lenni a fenntartható fejlődés elveire.

Az egyetemi infrastruktúra működtetése, fejlesztése a fenntartható fejlődés elveinek megfelelően.

Az egyetemi épületek, informatikai és egyéb berendezések és az oktatáshoz, illetve kutatáshoz szükséges egyéb infrastruktúra környezetre gyakorolt hatása egyrészt önmagában is jelentős, másrészt a hallgatók és oktatók környezeti nevelésének is fontos részét képezi.

Az egyetem mint intézmény beilleszkedése a társadalomba. Az egyetem tevékenységei révén már jelenleg is számos módon kapcsolódik a társadalom különböző rétegeihez (pl. kutatási, tanácsadói tevékenységén keresztül más felsőoktatási és kutató intézményekhez, a vállalati szférához), a jövőben azonban újfajta kapcsolatokat, együttműködési formákat kell keresni és megvalósítani. Így növelni kell az egyetemnek a helyi fejlődésben betöltött szerepét, javítani kell az outreach jellegű tevékenységeket.

A Budapesti Corvinus Egyetem fenntarthatósági céljai

A Budapesti Corvinus Egyetem célja, hogy a térségben vezető szerepet vállaljon a fenntartható fejlődés elvei mellett való elkötelezettség vállalásában, illetve az elvek gyakorlati megvalósításában és mindezek eredményeképpen középtávon fenntartható egyetemmé váljon.

Ennek érdekében az egyetem az alábbi célokat tűzi ki maga elé.

A természeti környezet védelme területén:

1. A hallgatók környezeti nevelésének a javítása, kiterjesztése.
A fenntartható fejlődés elveinek az integrálása a természet-, illetve társadalomtudományi oktatásba. A környezet megóvásával kapcsolatos tárgyak kínálatának és hallgatói létszámának a növelése, a fenntarthatóság elveinek integrálása a különböző tantárgyak tematikájába.
2. A kutatói és tanácsadói tevékenységek összehangolása a fenntartható fejlődés elveivel.
A fenntarthatóság különböző aspektusainak kutatása (társadalmi, gazdasági, természeti környezeti összefüggése), az egyes érdekcsoportok vizsgálata, a lehetséges megoldási módok kimunkálása, népszerűsítése. A kutatási tevékenység fenntartható módon való megvalósítása.
3. Az erőforrásokkal való takarékos bánásmód, a megújuló erőforrások alkalmazásának az előnyben részesítése az intézmény működtetése során.
Az energia-, víz- és egyéb erőforrások felhasználásának fajlagos és abszolút értelemben vett csökkentése (pl. energiatakarékos izzók, informatikai berendezések beszerzésével, az

üzemeltetés hatékonyságának a javítása, stb.). A hallgatók és munkatársak környezeti képzése az erőforrásokkal való takarékos bánásmód érdekében. A környezeti szempontok figyelembe vétele a beszerzések során.

4. A káros kibocsátások minimalizálása az infrastruktúra működtetése, illetve a munkavégzéshez kapcsolódó közlekedésből származó kibocsátások területén, különös tekintettel a szén-dioxid kibocsátásra.

Az erőforrások felhasználásán keresztül a kibocsátások csökkentése. A hallgatók és munkatársak életmódjának megváltoztatására irányuló erőfeszítések, az energiatakarékos közlekedési módok (pl. tömegközlekedés, kerékpár) preferálására való ösztönzés az egyéni, illetve intézményi közlekedési igények kielégítése során.

A társadalmi igazságosság területén:

1. Egyenlő bánásmód/lehetőségek biztosítása: a hátrányos helyzetű hallgatók, illetve oktatók, kutatók és adminisztratív dolgozók beilleszkedésének a támogatása, a hátrányos megkülönböztetés megszüntetése.

A fogyatékosokkal élők, illetve a kedvezőtlen anyagi helyzetben lévő tehetséges hallgatók, illetve munkatársak támogatása ösztöndíjakkal, alternatív tanulási lehetőségekkel, munkavégzési módszerekkel.

2. A nők, kisebbségek támogatása, helyzetének javítása.

A nők, kisebbségek érdekeinek képviselete, egyenjogúságuk biztosítása, a döntéshozatalban betöltött szerepük növelése.

3. A nemzetközi hallgatók és oktatók beilleszkedésének, munkájának az elősegítése.

4. A fiatal kollégák karrierépítésének elősegítése, hosszú távú lehetőségek kínálása.

A fiatal, tehetséges kollégák toborzásának, illetve megtartásának érdekében végzett karriertervezés, ösztönző rendszerek kidolgozása.

5. Kapcsolatfelvétel a helyi közösségekkel, együttműködés a helyi problémák megoldásában.

6. Együttműködés az egyéb érintett felekkel, mint például az önkormányzatokkal, munkaadókkal, egyéb oktatási és kutatási intézményekkel, stb.

A gazdasági teljesítmény tekintetében:

1. Az egyetem működtetéséhez szükséges pénzügyi erőforrások megteremtése, biztonságának a javítása, hosszú távú megőrzése.
2. Az oktató, kutató és adminisztratív munkatársak javadalmazásának javítása.
3. Az egyetemi infrastruktúra fejlesztése, a munkakörülmények javítása.

A fenntarthatósági célok megvalósítása

A Budapesti Corvinus Egyetem a fenti célok megvalósításának az érdekében az alábbi tevékenységek elvégzését vállalja:

1. Egy, az intézményi fenntarthatósági stratégia formálásáért, megvalósításáért felelős bizottság kijelölése, illetve a munkavégzéséhez szükséges feltételek biztosítása. A bizottság egy vezetőből és a különböző területek (oktatás, kutatás, infrastruktúra működtetése) aktív felelőseiből tevődne össze, akik együttműködnek a tervezés és megvalósítás során.
2. Az intézményi fenntarthatósági stratégia folyamatos felülvizsgálata, intézményi fenntarthatósági program kidolgozása, mely meghatározza az egyes feladatokat, az azok végrehajtásáért felelős személyeket, illetve a feladatokhoz hozzárendelt pénzeszközöket.
3. A fenti célok megvalósításához szükséges pénzügyi és egyéb erőforrások biztosítása.
4. Az elvégzett tevékenységek eredményeinek az értékelése, a célok elérésének nyomon követése, beavatkozás az eltérések mentén.

A fenti feladatok elvégzése során a folyamatos fejlődés elvét követve az egyetem működése egyre fenntarthatóbbá, társadalmi szerepvállalása egyre értékesebbé válhat, ami hosszú távon a BCE megítélését is kedvezően befolyásolja majd.